

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	РТЕ101 Навчальна практика Practical Training
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка
Семестр	4 семестр (9 кл.)
Курс	2 курс (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування комплексу знань щодо системного оцінювання діяльності підприємства, знайомить із основними методами та прийомами економічного аналізу, особливостями організації і здійсненні аналітичної роботи, учить використовувати результати аналізу для прийняття правильних управлінських рішень.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=158#section-0
Мова викладання	українська
Лектор курсу	викладач, спеціаліст I категорії Цибань Анжела Олександрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: angelitka.z@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop124_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. СК 4. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів. СК 10. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру. СК 11. Здатність відповідно до поставлених завдань

	обирати відповідний інструментарій для аналізу соціально-економічних явищ.
Перелік програмних результатів навчання	<p>PH 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.</p> <p>PH 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій.</p> <p>PH 5. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань.</p> <p>PH 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності.</p> <p>PH 10. Аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення.</p> <p>PH 14. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.</p> <p>PH 15. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, які дають змогу досягати професійної мети</p> <p>PH 16. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології для проведення аналітичних досліджень, підготовки та представлення звітів.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	<p>Загальна кількість годин – 180</p> <p>Кількість кредитів – 6</p> <p>Кількість лекційних годин – 0</p> <p>Кількість практичних занять – 60</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 120</p> <p>Форма підсумкового контролю – залік</p>
Методи навчання	Вербальні методи (пояснення, дискусія, бесіда); наочні методи (презентація, ілюстрація, проведення самостійних спостережень); практичні методи (розв'язування практичних завдань та ін.); інтерактивні методи кооперованого та колективно-групового навчання (робота в групах, робота в парах); кейс-метод (вирішення ситуацій, проблемних завдань); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Аналіз техніко-економічних показників діяльності підприємства	Джерела інформації для аналізу основних техніко-економічних показників діяльності підприємства. Аналіз організаційно-технічного рівня виробництва. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 2. Аналіз рівня й динаміки виробленої продукції	Напрями аналізу виробництва продукції. Аналіз обсягів й динаміки виробленої продукції підприємства. Аналіз ритмічності виробництва продукції. Інформаційне забезпечення аналізу виробленої продукції. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.

Тема 3. Аналіз асортименту і структури випуску продукції	Аналіз номенклатури й асортименту продукції. Аналіз оновлення продукції. Аналіз структури виробленої продукції. Аналіз сезонності виробництва продукції. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 4. Аналіз динаміки чисельності працівників і оцінка забезпечення підприємства трудовими ресурсами	Напрями аналізу трудових ресурсів. Аналіз динаміки і складу працівників. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Основні джерела інформації для аналізу трудових ресурсів підприємства. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 5. Аналіз складу і структури персоналу	Класифікація персоналу. Значення та завдання аналізу структури персоналу. Розрахунок структури персоналу підприємства за різними класифікаційними ознаками. Аналіз якісного складу працівників. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 6. Аналіз руху трудових ресурсів	Зовнішній та внутрішнього обороту працівників. Абсолютні і відносні показники руху робочої сили. Аналіз динаміки руху робочої сили на підприємстві. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 7. Аналіз продуктивності праці	Розрахунок показників продуктивності праці. Методи визначення продуктивності праці. Аналіз рівня й динаміки показників продуктивності праці. Причини та наслідки зростання (зниження) продуктивності праці на підприємстві. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 8. Аналіз динаміки, складу й структури фонду оплати праці	Напрямки аналізу оплати праці. Аналіз динаміки фонду оплати праці. Аналіз складу і структури фонду оплати праці. Оцінка виконання планового фонду оплати праці. Інформаційне забезпечення аналізу оплати праці на підприємстві. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 9. Аналіз середнього рівня оплати праці	Розрахунок середнього рівня оплати праці одного штатного працівника підприємства. Аналіз динаміки середнього рівня оплати праці на підприємстві. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 10. Оцінка ефективності використання витрат на заробітну плату	Показники ефективності витрат на заробітну плату. Аналіз співвідношення темпів зростання продуктивності праці й заробітної плати. Написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 11. Аналіз забезпечення підприємства необоротними активами	Основні напрями аналізу необоротних активів. Аналіз динаміки необоротних активів. Аналіз складу й структури необоротних активів підприємства. Інформаційне забезпечення аналізу. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.

Тема 12. Аналіз динаміки, складу й структури основних засобів підприємства	Аналіз наявності й складу основних засобів. Аналіз структури основних засобів. Розрахунок показників руху основних засобів. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 13. Оцінка технічного стану основних засобів підприємства	Розрахунок показників технічного стану основних засобів. Аналіз стану основних засобів. Розрахунок середнього строку використання та середнього віку основних засобів. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 14. Оцінка ефективності використання основних засобів	Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства. Аналіз динаміки показників ефективності використання виробничих основних засобів. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 15. Оцінка ефективності використання оборотних засобів	Аналіз складу оборотних активів підприємства. Розрахунок показників ефективності використання оборотних засобів. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Тема 16. Аналіз витрат підприємства	Аналіз витрат звичайної діяльності. Аналіз операційних витрат. Аналіз структури витрат за економічними елементами. Аналіз собівартості продукції за статтями калькуляції. Побудова діаграм та написання аналітичних висновків на основі проведених розрахунків.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем ЦК та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	Диференційний залік у кінці семестру за результатами поточної успішності (у формі підсумкового модульного контролю)

Система оцінювання
Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на поточний контроль та семестровий контроль .

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбуватися у формі диференційного заліку (у формі підсумкового модульного контролю)

Розрахунок підсумкової оцінки

Для предметів із заліком: Підсумкова оцінка базується виключно на балах, накопичених протягом семестру (S). Ваговий коефіцієнт у цьому випадку становить 1.

Формула: $O=S \times 1$

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Виконання практичних завдань на семінарських заняттях (14 x 4 бали)	54
Модульні контрольні роботи (2 x 7 балів)	14
Індивідуальна самостійна робота (презентація)	15
Індивідуальна самостійна робота (розрахункова робота)	15
Разом	100

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи

Критерії оцінювання практичних робіт

4 бали – робота виконана самостійно і в повному обсязі, усі завдання реалізовані відповідно до методичних вимог, розрахунки проведені правильно із застосуванням коректних формул і методик, таблиці та діаграми побудовані коректно й наочно відображають результати, висновки змістовні та обґрунтовані, мають аналітичну цінність, відображають проблематику діяльності підприємства й причинно-наслідкові зв'язки.

3 бали – робота виконана самостійно і майже в повному обсязі, у розрахунках допущено окремі несуттєві помилки, формули та методики застосовані правильно, таблиці й діаграми побудовані з незначними недоліками, аналітичні висновки наявні та логічні, але частково поверхові й недостатньо глибокі.

2 бали – робота виконана частково або з суттєвими помилками, завдання реалізовані неповністю, частина розрахунків некоректна через неправильне застосування формул чи методик, таблиці та діаграми подані вибірково або оформлені з порушеннями, висновки короткі, описові, без достатньої аналітичної цінності й без відображення причинно-наслідкових зв'язків.

1 бал – робота виконана несамотійно або в мінімальному обсязі, завдання здебільшого не реалізовані, розрахунки відсутні або мають значні помилки, формули застосовані некоректно, таблиці та діаграми відсутні або не відповідають даним, висновки відсутні чи формальні, без аналітичної цінності.

Критерії оцінювання модульних робіт:

Модульна контрольна робота оцінюється у 7 балів і складається з комплексного практичного завдання (задачі), що охоплює всі теми модуля.

6–7 балів – завдання виконано повністю; усі розрахунки показників проведено правильно за поданими формулами; аналітична таблиця заповнена, включно з показниками динаміки; висновки чітко сформульовані, містять логічний аналіз результатів і оцінку діяльності підприємства за аналізований період; робота структурована, оформлення відповідає вимогам, відсутні суттєві помилки.

4–5 балів (достатній рівень) – завдання виконано в основному; більшість розрахунків правильна, але є окремі неточності у формулах або проміжних обчисленнях; аналітична таблиця заповнена, проте можливі окремі пропуски або дрібні помилки в показниках;

висновки сформульовані, але частково поверхові або не повністю пов'язані з розрахунками; оформлення здебільшого відповідає вимогам.

2–3 бали (задовільний рівень) – завдання виконано частково; значна частина розрахунків містить помилки або відсутня; аналітична таблиця заповнена неповністю, показники динаміки подані уривчасто; висновки короткі, фрагментарні або не підкріплені результатами; структура роботи має недоліки, є численні помилки в оформленні.

0–1 бал (низький рівень) – завдання практично не виконано: відсутні основні розрахунки або аналітична таблиця; показники динаміки не розраховані; висновки відсутні або не відповідають змісту; робота неструктурована, оформлення не відповідає вимогам.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (розрахункової роботи):

13–15 балів – робота подана вчасно, виконана у повному обсязі, комплексна розрахункова задача розв'язана правильно, розрахунки проведені послідовно й логічно з наведенням необхідних формул, студент упевнено працює з цифровими даними, обґрунтовує отримані результати та формує самостійні висновки, оформлення відповідає встановленим вимогам.

9–12 балів – робота подана вчасно, комплексна розрахункова задача виконана повністю, проте є окремі помилки у розрахунках або висновках, формули застосовані правильно, розрахунки загалом логічні та послідовні, оформлення здебільшого відповідає вимогам, допускаються несуттєві недоліки.

5–8 балів – робота подана із затримкою або виконана частково, комплексна розрахункова задача виконана не в повному обсязі та містять грубі помилки у розрахунках, студент допускає суттєві помилки у відтворенні послідовності, логічності дій, формули наводяться частково, висновки поверхневі або відсутні, оформлення має помітні недоліки.

0–4 бали – робота виконана частково або не відповідає завданню, більша частина комплексної розрахункової задачі розв'язана неправильно, відсутня логіка і послідовність у розрахунках, формули майже не застосовуються, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам, порушено терміни подання.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (мультимедійна презентація)

13–15 балів – зміст презентації відповідає обраній темі; тема та її ключові положення повністю розкриті; інформація подана логічно, структуровано; дотримано вимог щодо технічного і естетичного оформлення слайдів; текстова інформація доповнена малюнками, таблицями, графіками; робота є оригінальною, виконана творчо і самостійно; представлення презентації доповнено виступом студента, доповідь є зрозумілою, аргументованою, підкріплена матеріалами слайдів презентації; доповідач вільно орієнтується в темі дослідження, швидко відповідає на поставлені питання аудиторією.

9–12 балів – презентація розкриває обрану тему не в повному обсязі; наявна інформація яка опосередковано пов'язана з темою дослідження; структура роботи не витримана; деякі висновки є необґрунтованими; презентація візуально приваблива, однак слайди однотипні; слайди містять інформацію переважно у текстовій формі, кількість таблиць, графіків, рисунків невелика; робота виконана самостійно, але відсутній елемент творчості; представлення презентації доповнено виступом студента; доповідь є поверхневою, неповно представляє результати роботи; доповідач не на всі питання знаходить переконливі відповіді.

5–8 балів – презентація частково розкриває тему; більшість матеріалів не стосуються теми дослідження; інформація подана лише у текстовій формі та носить суто теоретичний характер; малюнки, таблиці, графіки, діаграми в презентації відсутні; робота не відповідає вимогам за обсягом та оформленням, важко сприймається; логіка викладення матеріалу на слайдах порушена; представлення презентації або відсутнє або доповнено виступом студента, що практично не орієнтується в темі, не може дати відповіді на питання аудиторії.

0-4 бали – тема презентації нерозкрита, оформлення не відповідає вимогам, грубо порушено терміни здачі та представлення презентації.

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
2. Дикань В. Л., Обруч Г. В., Корінь М. В. Економічний аналіз: Конспект лекцій. – Харків: УкрДУЗТ, 2025. Ч. 1. 73 с.
3. Економічна діагностика: підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 285 с.
4. Єршова Н.Ю. Економічний аналіз: навчальний посібник для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Харків: НТУ «ХПІ», 2023. 190 с.
5. Єршова Н.Ю., Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Навчальний посібник. Львів, «Магнолія 2006», 2024. 309 с.
6. Ковальська Л.Л., Кривов'язюк І.В. Економіка підприємства: підручник, під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2024. 700 с.
7. Мельник Л.Г. Економіка підприємства: підручник, за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. Суми: Видавництво «Університетська книга», 2025. 874 с.
8. Приймак С.В. Аналіз господарської діяльності. Практикум: навчальний посібник. Львів, 2022. 277 с.
9. Пушкар І. В., Проскуріна Н. М. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Облік і аудит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 115 с.
10. Рибчук. А.В. Економічний аналіз: теорія і практика: навчально-методичний посібник для бакалаврів, магістрів та аспірантів напрямку підготовки 051 «Економіка». А.В. Рибчук, О.А. Ковенська, Н.М. Антофій, В.І. Покотилова. Одеса: Олді+, стереотип.вид. 2025. 220 с.
11. Технології економічного аналізу. Технології фінансово-економічного аналізу: конспект лекцій частина 1, навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавр за освіт. програмою «Економічна аналітика» спеціальності 051 «Економіка» КПП ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М.М. Дученко, Н.В. Антипенко, О.А. Шевчук. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2025. 204 с.

Інтернет ресурси

1. Державний комітет статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Єдиний державний веб-портал відкритих даних URL: <https://data.gov.ua>
3. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України URL: <https://me.gov.ua>

